

oorzaamheid

ssar schreef
in Holland,
sche normen,
arbij hebben
s, die weinig
ecumenische
om ik tot de
te factor op
e Kerken".⁴⁾
n deskundige
en Raad van
e leiders ver-
van Wereld-
dat dit niet
n nog onder-
naal niet zoo
gevraagd te
meenten. De
vermon-
n, daar de
reerst kerk-
eiden van
innen zijn op

loot om een
n⁷⁾ zijn we
zal als
les heb-
ecumeni-
niet kerkelijk
opleiding op
aangepakt.
waarde: de
olen." ⁸⁾ Op
lijke klanken
wichtige be-
de pandita-
en cultuur-
in politieke
entraliseerde
op: oecume-
ger peil van
sprak reeds
enisch besef
groeien." ¹⁰⁾
hollandse
rpen waren,
i opheids-
vragen aan
t verbazing-
Ned. Herv.
der Geref.
erk, de Her-
erik(en), de
onstrantsche
t, de Geref.
en wordt de
eeren op de
TEN AF TE
TE GEVEN.
volgens dit
hogere een-
wat ze hier
de gerefor-
zen een inv-
kt heeft.
tekst 2 Tim.
debat om de
t gesterkt in
tgeen gij van
ouw dat aan
ekwaam zul-
vormt God
le het Evan-
e roeping
is' bedoeling
volgtrekking
reden te zijn,
ebbe, wil dat
en. Dan wil
volgende rij
et Evangelie
s bekwamen.
stendi-
d. W.) Wat
cipe, dat we
he beweging

8. De Maran-
voorzitter ge-
zes. Juist op
centralisatie

aangebrachte
hesi", blz. 30.

an Timotheus
n rede „Houd
de uitspraak
or de synode,
hool prijs.....
oolt uit onze
f!"

eerst recht gaan waardeeren. Ja, het is in Makassar toegestaan om „in verband met de belijdenis der Kerk" bijzonder onderwijs te geven. En de docenten worden aan een belijdenis-basis gebonden, die nog korter is dan de 12 art. Maar het curriculum der school wordt benoemd door den Raad. Radicaal vrijzinnigen (Protestantenbond!) worden uitgenoodigd docenten af te staan, al zullen ze om praktische redenen daar (nog) geen gehoor aan geven. Heel deze opleiding wordt door een onkerkelijke, ja voor den bloei der kerkelijke Christi zeer schadelijke, nivelleerende, syncretistische organisatie ter hand genomen. Deze school is niet bevoegd om pendeta's te kweken „die waarlijk en ten volle Herders en Voorgangers" zijn. Hier wordt de afval georganiseerd en zoo zuigt men de Kerken in de groote Oost, die vaak nog onmondig zijn, mee. Het is niet onmogelijk, dat vele inheemsche voorgangers door lokkende voor- spiegelingen misleid zijn.¹²⁾ Indien dit zoo is, is het

¹³⁾ We moeten wel bedenken, dat door herhaaldelijk toegepaste massa-doopt veel onkunde heerscht, ook bij gemeentevoorgangers. Pandita Bombong — die ook te Makassar aanwezig was! — „schaamt zich niet te erkennen" — aldus de J. van Dalen in het „Maandschrift uitgegeven door de zendingsdeputaten der christelijke gereformeerde kerken in Nederland" van April 1938 — „om te erkennen, dat de gemeenten op een enkele uitzondering na, te arm en vooral te dom zijn, om zelf te kunnen staan". Ook dr B. J. Esser wijst in zijn: „Godde-

zeker een zwarte bladzijde in de geschiedenis der kerk, dat velen, die zeggen de Gereformeerde Confessie vast te houden, metterdaad meehelpten de inlandsche kerken dit pad op te doen gaan." ¹⁴⁾ Indië is niet gediend met een verwaterd evangelie, kerken in de klauw van het beest en met oecumenische centra. Indië is alleen gediend, wanneer de kerk daar het volle Woord Gods brengt en doorgeeft. Het evangelie van den Kerkvorst, die nergens compromissen duldt.

Sneek.

C. v. d. WAAL.

lijke Leiding in de Zending", blz. 99, erop, dat de vele in den Archipel gestichte kerken nog moeilijk op zichzelf kunnen staan en men niet verwachten kan dat het Christendom zichzelf kan propageeren en er vanzelf belijdenissen opkomen zullen.

¹⁴⁾ Dr P. G. van Berge (Melolo), dr H. Bergema (benoemd rector van de School van Makassar), dr F. L. Bakker (zendingsconsul) en dr J. Verkuy, waren o.a. te Makassar aanwezig.

De Synode van Zwolle (1946) zag in dat meedoen met een school die uitgaat van verschillende kerken, betekent het dragen van de volle verantwoordelijkheid. „Als de kerken in Nederland hieraan meewerken, komt de confessie in gedrang." Wat besloot men toen? Dus niet mee te doen? Neen, men vond een compromis. Als de scholen maar van de inlandsche kerken uitgingen in gebondenheid aan de belijdenis der kerken (art. 209). Dan droeg men geen directe verantwoordelijkheid en kon men financiële steunen hieraan geven en tevens docenten eventueel afstaan!

aangepakt wordt, dan zal er toch geen kerkeraad zijn, die niet toestemt, dat deze zaak een generale (verband) betekenis heeft.

Is er ook niet dit misverstand, dat sommigen reeds van samenspreking spreken, wanneer er alleen maar van situatie-teekening gesproken kan worden?

De van Bruggen herinnert aan het door vele kerken gesteunde voorstel van de kerk van Assen. Dit voorstel bedoelde te vragen: laat ons pogingen doen om te kunnen bepalen of samenspreking zin heeft. Wanneer duidelijk blijkt, dat het geen zin heeft, dan benoemen men geen deputaten meer.

Spreker is door het rapport overtuigd, dat het geen zin heeft om opnieuw deputaten te benoemen. Hij acht, dat in het rapport en in de conclusies aan den zin van het voorstel-Assen is voldaan.

Dr Wielenga vraagt: nu de deputaten niet verder kunnen komen of nu de synode zelf misschien geen poging moet doen om te kunnen komen (niet tot samenspreking), maar tot een situatie-teekening? Moeten de kerken daar nog geen laatste poging toe doen? Is dit appél verboden? Spr herinnert aan de mogelijkheid die de Classis 's-Gravenhage aanwees.

Prof. Veenhof is getroffen door de priesterlijke bewogenheid van het rapport.

Spr. herinnert aan de discrepantie die er is tusschen, wat de synodocratische kerken officieel doen en wat zij zeggen door hun deputaten. Door deze discrepantie is het gansche synodocratische bedrijf van de laatste jaren gekenmerkt. Met verschillende voorbeelden wordt dit dan door den spreker toegelicht.

Spreker herinnert er ook aan hoe de synodocratische deputaten gebonden zijn aan een situatie-teekening die door hun eigen kerken eenmaal gegeven is. Een situatie-teekening die hierop neerkomt, dat deze kerken, naar hun eigen zeggen, de vrijmakings-actie revolutie noemen. En dat geschorste ambtsdragers niet meer erkend mogen worden als wettige ambtsdragers in Gods huis.

Laat ons terugkeeren, zegt spreker, tot de sterke Heide die zegt: bekeer u en doe de ergernissen weg. En laten wij deze (voorgestelde) besluiten aannemen en den klaren weg der kerk gaan.

Dr v. d. Berg zegt, dat hij den geest vertolkt van de Part. Synode die hem afvaardigde, wanneer hij zegt, dat hij dankbaar is voor de duidelijke taal van het rapport. Hij is ook dankbaar daarvoor, dat hiernaarde acties als die van de Conferentie van Oosterbeek afgewezen worden. Door verdere samenspreking, zoo oordeelt hij, zouden we alleen maar weer in den mist geraken. Hij herinnert nog eens aan een brief aan de Gen. Synode van Groningen 1946, Acta bijlage 15.

Prof. Deddens spreekt ook zijn dankbaarheid uit voor het rapport dat de kwesties tot in het hart heeft aangepakt. Spr. herinnert aan de kerk van Breda, die reeds in 1946 vroeg om niet meer in te gaan op verzoeken tot samenspreking.

Men vraagt nu wel: laat ons nog trachten te komen tot een laatste afsluitende handeling. Maar dat vroeg men in 1946 in Groningen ook. En men zou dat zeker op een volgende synode ook weer vragen. Spr. wijst op het Schriftbewijs uit het boek Job, dat in het rapport is aangehaald. En hij noemt daarbij de vermaning van den Apostel Paulus: „Verwerp een ketterschen mensch na de eerste en tweede vermaning".

Wanneer wij geen deputaten meer benoemen, dan wil dit niet zeggen, dat niet iedere vrijgemaakte zou kunnen blijven vragen: doe ons recht.

Da Bos van Haarlem is ook dankbaar voor rapport en overwegingen. Hij vraagt alleen: is wat in het rapport staat de eenige consequentie? Is het niet gewenscht, dat wij deputaten benoemen, die dan rekening kunnen houden met ev. bekeering en dus elke reactie van de andere zijde kunnen opvangen?

Wanneer Prof. Schilder aan de beantwoording der sprekers toekomt, dan begint hij o.a. met blijdschap te constateeren, dat er, dank zij Gods genade, onder ons geen ingrijpende verschillen zijn.

Er is gevraagd: moet er nog geen laatste appél uitgaan? Maar wij kunnen niet indringen in de vraag of ons appél het laatste is. Daarin beslissen niet wij, maar in besluit de HEERE. Dus appél van vandaag ligt in de eindconclusie.

Er is ook gezegd: wanneer wij geen deputaten meer benoemen, dan zijn wij zonder adres. Maar dit is niet zoo, omdat er altijd is het adres van de roepende kerk voor de volgende Synode.

Op de vraag: moeten wij niet nog eens op mondelinge samenspreking aandringen met vragen zeg ik — zegt spreker —: „neen", mits wij de deur voor een echte bekeering niet sluiten. Dit staat ook in de besluiten. Waar het bewijs van die bekeering komt, daar moeten de kerken haastig gaan doen, wat zij doen moeten. Dan moet er een synode komen. Want ons hart gaat immer uit naar hen, die den wil des HEEREN willen doen. Er is ook gevraagd: is het contact, dat de kerken plaatselijk opnemen ongeoorloofd? Dat hangt er maar van af, zegt spreker. We mogen met iedereen praten, maar alleen binnen de grenzen van onze kerkelijke bevoegdheid. De kerken hebben zich gesteld onder de regelen der K.O. Daar zijn de regelingen voor het kerkverband bij. Dit mag niet vergeten worden. Er zijn algemeene, dus meer dan plaatselijke, zaken aan de orde.

Spreker besluit zijn beantwoording met een herinnering aan wat de HEERE in Zijn Woord zegt in situaties als waarin de kerk nu geleed is. Woorden Gods, waar- onder wij door het geloof zullen buigen om ook in dezen den weg des HEEREN te gaan.

In de avondvergadering wordt de bespreking voortgezet. De rapporteur beantwoordt de sprekers nog een maal.

Aan het einde der bespreking verkrijgt de voorzitter van Commissie I. Dr. den Boeft, nog het woord, die er aan wil herinneren, dat er vele schapen van de kudde van Christus zijn die vragen: houd ons niet op; wij erkennen geen roeping tot samenspreking meer. Wij zijn nu verder. En wij moeten verder. Laat ons samen trouw blijven in de bediening en in de bewaring van het Woord.

Daarna wordt overgegaan tot stemming.

Het voorstel van Dr. Bosscha wordt overwogen. (Drie afgevaardigden stemden er voor).

De overwegingen en conclusies en besluiten, waarmede het rapport eindigt, worden daarna aangenomen met twee stemmen tegen.

De praeses spreekt hierna zijn blijdschap er over uit, dat deze zaak zóó behandeld kon worden. Wij willen dit aannemen uit de hand des HEEREN.

Laat ons voorts bered zijn om te dienen de zaak die God ook in onze handen gelegd heeft.

God, onze God, breide Zijn handen uit over onze kerken en wijs ons den weg in alle dingen.

De in deze zaak aangenomen conclusies luiden als volgt: De synode,

gelet op inhoud en verloop van de correspondentie, die gevoerd is tusschen de deputaten der synode-Duursema enerzijds en de deputaten onzer Groningsche synode anderzijds, ter zake van een door de synode-Duursema verzochte ontmoeting ter overweging eener mogelijke „hereniging", en beslissing nemende ten aanzien van bij haar te dezer zake ingekomen stukken,

1. A. CONSTATEERT:

1. de deputaten der synode-Duursema hadden nog in Februari 1948 zelf de opvatting, dat de bepaling hummer Zwolsche synode niet insloot, dat in het kader van het met onze deputaten verlangde en inmiddels geopende contact geen enkele brief zou mogen worden gezonden (Acta Synode Eindhoven, art. 91);

2. hun Eindhovensche synode bevestigde deze opvatting en ging ermee accoord;

3. deze deputaten hebben dan ook onderscheidene brieven tot de onze gericht;

4. nog hun laatste synode sprak de hoop uit, dat verdere pogingen van deze deputaten (welke pogingen blijkbaar van mondelinge samenspreking werden onderscheiden) onder den zegen des Heeren zouden leiden tot een mondelinge samenspreking nadat „voorhands schriftelijk" gehandeld was;

5. desondanks hebben de deputaten der synode-Duursema geweigerd, medewerking te verleenen aan een poging tot wederzijdsche, summiere, onduidelijke, schriftelijke situatie-teekening op korten termijn, zooals deze door de Groningsche deputaten terecht werd gezien als een allereerste voorwaarde voor een waarheidsgetrouw antwoord op de vraag, of mondelinge samenspreking na het geopende schriftelijke contact nog zin zou hebben gehad, en of deputaten als dienaren van Christus' kerk daartoe van 's Heeren wege gerechtigd zouden zijn;

6. tengevolge van deze weigering der deputaten der synode-Duursema staan „De Gereformeerde Kerken in Nederland" thans twee jaren nadat deze synode zelf om een samenspreking verzocht had, nog steeds zonder antwoord op de kardinale vraag, of er, en zoo ja, welke eventuele nieuwe en dan betere inzichten althans bij deze deputaten leven o.a. ter zake van de valsch binding aan onschriftuurlijke leeruitspraken, en inzake de ook daarop gegronde met Schrift en kerkenordening duidelijk strijdige, en ook anderszins afstootende daden van schorsing, afzetting, buiten-verband-plaatsing van getrouwe ambtsdragers en kerken, en inzake herhaald verbod van het gebruik der sacramenten;

7. OVERWEEGT:

1. niettegenstaande het feit, dat zij zelf zeiden, contact met onze kerken te begeren, hebben de kerken welke ons hebben uitgestooten op allerlei wijze, o.a. op een dusgenaamde oecumenische synode, en ook in haar Zwolsche en Eindhovensche synoden de ongoddelijke besluiten van 1944 gehandhaafd, bekrachtigd, en doen bekrachtigen;

2. en onderscheidene nieuwe besluiten met betrekking tot andere vraagpunten hebben zij welbewust de leerstellige, kerkrechtelijke en ethische kloof tusschen hare en onze kerken verbreed, instee van ook maar het geringste pogen te ondernemen om die kloof te dempen;

3. in haar officiële handelingen hebben zij dus de bekeering geweigerd en den Heiligen Geest opnieuw wederstaan;

4. bovendien gaan zij zelf en haar deputaten met kerken en deputaten niet eerlijk en niet open om; want:

a) terwijl haar deputaten beslist weigeren met de onze mee te werken tot het verkrijgen van een wederzijdsche samenvattende schriftelijke situatie-teekening op korten termijn betreffende die punten, die in geding zijn, en die alle de kerken in het gemeen raken, daar staan diezelfde punten, blijkens hun instructie, gereed om hun kerkeraaden